

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.02.1966, sp. zn. 8 Tz 7/66, ECLI:CZ:NS:1966:8.TZ.7.1966.1

Číslo: 28/1966

Právní věta: K otázce trestnej zodpovednosti za pracovné úrazy žiakov a študentov pri výrobnej praxi: Podľa čl. V bod 2 vlád. uznesenia č. 106/1961 Zb., ktorým sa stanovia zásady práce žiakov a študentov vo výrobe, závody zaistujú a zodpovedajú za bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov a študentov pri práci vo všetkých prevádzkach v rovnakom rozsahu, ako u svojich pracovníkov, sústavne zoznamujú žiakov a študentov s predpismi o bezpečnosti práce a vedú ich k ich dodržiavaniu a dôsledne dodržujú predpisy o zamestnaní mladistvých. Pri zisťovaní trestnej zodpovednosti iných osôb na pracovných úrazoch pri práci žiakov a študentov pri výrobnej praxi je treba vychádzať predovšetkým z predpisov, ktoré sú dané pre ten ktorý obor a ktoré slúžia na ochranu zdravia pracujúcich a na ich podklade potom skúmať, či zodpovedný pracovník podľa nich postupoval.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.02.1966

Spisová značka: 8 Tz 7/66

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odpovědnost trestní

Předpisy: 106/1961 Sb. čl. V odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1966 sb. rozh.

K otázke trestnej zodpovednosti za pracovné úrazy žiakov a študentov pri výrobnej praxi:

Podľa čl. V bod 2 vlád. uznesenia č. 106/1961 Zb., ktorým sa stanovia zásady práce žiakov a študentov vo výrobe, závody zaistujú a zodpovedajú za bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov a študentov pri práci vo všetkých prevádzkach v rovnakom rozsahu, ako u svojich pracovníkov, sústavne zoznamujú žiakov a študentov s predpismi o bezpečnosti práce a vedú ich k ich dodržiavaniu a dôsledne dodržujú predpisy o zamestnaní mladistvých.

Pri zisťovaní trestnej zodpovednosti iných osôb na pracovných úrazoch pri práci žiakov a študentov pri výrobnej praxi je treba vychádzať predovšetkým z predpisov, ktoré sú dané pre ten ktorý obor a

ktoré slúžia na ochranu zdravia pracujúcich a na ich podklade potom skúmať, či zodpovedný pracovník podľa nich postupoval.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu zo 17. 2. 1966 – [8 Tz 7/66.](#))

Uznesením vyšetrovateľa skupiny vyšetrovania O-VB v Topolčanoch zo 4. júna 1965 boli stíhaní obvinení A a obvinená B pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2 tr. zák. preto, že obvinení A ako vedúci dielne v n. p. nezabezpečil dostatočne dozor nad prácou žiačky SVŠ mladistvej K pri jej výrobnnej praxi pri lisovacom stroji a obvinená B, ku ktorej bola mladistvá K na výrobnú prax pridelená, žeby zastavila oba valce lisovacieho stroja a tým sa stalo, že mladistvá K si počínala pri lisovacom stroji tak neopatrne, že sa jej ľavá ruka dostala do valcov lisovacieho stroja a K utrpela poranenie, v dôsledku ktorého jej musela byť ruka amputovaná v dolnej tretine predloktia.

Okresný prokurátor v Topolčanoch uznesením z 1. septembra 1965 sp. zn. Pv 281/65 trestné stíhanie obvinených A a B pre uvedený trestný čin zastavil podľa § 174 ods. 2 písm. c) tr. por. z dôvodov § 172 ods. 1 písm. c) tr. por., keďže nedospel k záveru, že by sa obvinení dopustili porušenia povinností vyplývajúcich z ich zamestnania, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s ublížením na zdraví žiačky K.

K sťažnosti pre porušenie zákona, podanej generálnym prokurátorom, Najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a okresnému prokurátorovi prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Najvyšší súd preskúmal na podklade sťažnosti pre porušenie zákona správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo a zhladal, že bol porušený zákon.

Okresný prokurátor v odôvodnení napadnutého uznesenia poukazuje na obhajobu obvineného A, že všetky žiačky SVŠ, ktoré prichádzali na výrobnú prax do jeho dielne hneď na počiatku poučil o bezpečnostných predpisoch, najmä im výslovne zdôraznil, že ich úlohou bude vykonávať len pomocné práce vzhľadom k tomu, že ide o rizikové stroje a že samostatne nesmú na strojoch pracovať, že nemohol dohliadať na každú jednotlivú žiačku a že v tomto smere mali určitú zodpovednosť aj robotníčky a majster, ktorý však kritického dňa bol na dovolenke a konečne, že podľa jeho zistenia k poraneniu mlad. K došlo preto, že nedodržala pokyny a v neprítomnosti robotníčky B. sa svojvoľne a bez príkazu pustila do lisovania. Rovnako obvinená B. sa vraj podľa svojej obhajoby necítila vinnou s poukazom na to, že – keď musela odísť od stroja, zastavila spodný valec lisovacieho stroja a výslovne povedala žiačkam K. a L., aby počkali, že hneď príde. Keďže žiačka L. potvrdila, že spolu s mlad. K. sa samé v neprítomnosti obvinenej B pustili do lisovania a zhodne s ďalšími svedkami i so spolužiačkou K. potvrdila, že všetky žiačky boli vedúcim dielne obvineným A. poučené o svojich povinnostiach pri práci pri stroji, najmä, že nesmú pracovať na stroji samostatne, dôvodil okresný prokurátor, že obvinených nemožno viniť z pracovného úrazu žiačky K.

Z uvedeného odôvodnenia je zrejmé, že okresný prokurátor vychádzal z predpokladu, že povinnosti obvinených pri zabezpečovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov pri výrobnnej praxi sa vyčerpávali u obvineného A. tým, že žiakov pri ich nástupe do výrobnnej praxe poučil o bezpečnostných predpisoch a ich úlohách a u obvinenej B potom tým, že pri dočasnom vzdialení sa od lisovacieho stroja vyzvala pridelené žiačky, aby v práci nepokračovali a vyčkali jej príchodu. Tento predpoklad sa však neopiera o náležité objasnenie a zistenie skutočného rozsahu povinností a úloh obvinených, vyplývajúcich im z pridelenia žiakov na výrobnú prax.

Pri zisťovaní zavinenia iných osôb na úrazoch pri práci je treba vychádzať predovšetkým z predpisov, ktoré sú dané pre ten alebo onen odbor a ktoré slúžia k ochrane zdravia pracujúcich a na ich

podklade potom skúmať, či odpovedný pracovník podľa nich pracoval. V danom prípade si preto okresný prokurátor mal zistiť, aké boli povinnosti obvinených podľa platných predpisov so zreteľom na zaistenie bezpečnosti a ochrany žiakov pri výrobnej praxi. Podľa čl. V. bod 2 vlád. uznesenia č. 106/1961 Zb. (ktorým sa stanovujú zásady pre zabezpečenie práce žiakov a študentov vo výrobe) závody zaistujú a odpovedajú za bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov a študentov pri práci vo všetkých prevádzkach v rovnakom rozsahu, ako u svojich pracovníkov, sústavne zoznamujú žiakov a študentov s predpismi o bezpečnosti práce a vedú ich k ich dodržiavaniu a dôsledne dodržiávajú predpisy o zamestnaní mladistvých. Podľa vlád. nar. č. 41/1938 Zb., ktorým boli vydané všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov, ktoré zásady sú platné doteraz, lisy nemajúce samostatného podávacieho ústroja majú byť tak upravené, alebo ochranným krytom opatrené, aby sa ruka robotníka nemohla dostať náhodou medzi patricu a matricu, alebo medzi matricu a materiál (§ 95 cit. vlád. nar.). Vo všetkých závodoch má byť zavedený riadny dozor, aby pri práci bol zachovaný poriadok a aby bolo dbané bezpečnostné opatrenia a predpisy. Zvlášť starostlivého dozoru je potom treba tam, kde pracujú uční a mladiství robotníci (§ 194 cit. vlád. nar.). V § 6 ods. 2 písm. e), f) zák. č. 65/1961 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci 1) je zdôraznená povinnosť orgánov zodpovedných za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci sústavne kontrolovať, ako je zaistovaná bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a sústavne inštruovať pracovníkov, najmä potom pracovníkov na rizikových pracoviskách a pravidelne overovať ich znalosti predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Pritom orgánmi zodpovednými za splnenie týchto povinností je treba v zmysle § 5 ods. 1 cit. zák. rozumieť vedúcich pracovníkov na všetkých stupňoch riadenia, vrátane vedúcich prevádzok, majstrov, vedúcich čat apod., ako i všetky ďalšie osoby poverené organizáciou, riadením alebo kontrolou práce, z ktorých každý zodpovedá osobne v rozsahu svojej funkcie a náplne svojej činnosti.

Okresný prokurátor pri posudzovaní zavinenia obvinených a pri svojich záveroch však nevychádzal z týchto predpisov, vôbec sa nimi nezaoberal a svoje rozhodnutie vydal na základe nedostatočného zhodnotenia dôkazov a neúplných zistení, ktoré nebolo ani vedené so zreteľom k týmto predpisom. Týmto postupom porušil okresný prokurátor zákon v ustanovení § 2 ods. 5, 6 tr. por.

Okresný prokurátor mal najprv zistiť, či a aké bezpečnostné opatrenia boli predpísané pri lisovacom stroji, pri ktorom došlo k úrazu žiačky K. a či také opatrenia, pokiaľ boli predpísané, boli tiež dodržané. Obvinený A sa vo svojej výpovedi zmienil o tom, že robotnícky obsluhujúce rizikové stroje boli vedené k tomu, aby pri odchode od stroja tento zastavili. Obvinená sama videla svoju vinu v tom, že pred odchodom od lisovacieho stroja nezastavila stroj a tým umožnila žiačkam L. a K. pokračovať v práci na stroji. Bolo preto treba zistiť, aké pokyny platili pre obsluhu týchto lisovacích strojov, najmä ako malo byť postupované pri dočasnom sa vzdialení obsluhujúceho pracovníka od stroja a či obvinená B. bola s týmito pokynmi riadne zoznámená. Ďalej bolo treba objasniť, ako bola rešpektovaná požiadavka zvlášť starostlivého dozoru a kontroly na rizikovom pracovisku (o aké v danom prípade išlo), a to so zreteľom na výrobnú prax mladistvých žiakov a ako tomu bolo najmä kritického dňa, kedy došlo k úrazu žiačky K. a kedy príslušný majster v dielne bol, ako uviedol obvinený A, na dovolenke. Pritom bude nutné prihliadnuť k výpovediam svedkýň L. a N., z ktorých vyplýva, že žiačka L. vykonávala samostatne lisovanie na stroji, keď obvinená B. náhodou niekde odišla a najmä k výpovedi poškodenej K., podľa ktorej kritického dňa ešte pred 12. hodinou, keď obvinená B. od lisovacieho stroja odišla, mlad. K. s L. samé lisovali na stroji kože a keď sa obvinená B. k stroju vrátila, musela vidieť, že žiačky so strojom manipulovali, pričom však obvinená B. to žiačkam nevytkla a nezakázala im, aby v jej neprítomnosti v práci samé nepokračovali. Žiačky mali preto za to, a že je to samozrejma vec, keď v neprítomnosti obvinenej B. v práci samé pokračujú. Otázku, či dozor a kontrola nad bezpečnosťou práce mladistvých žiakov pri ich výrobnej praxi boli riadne zaistené pridelením žiačok ku stroju, pri ktorom pracovala obvinená B., bude nutné posúdiť i so zreteľom k posudku KOR. Podľa tohto posudku totiž obvinená B. len v roku 1964 ukončila školu v odbornom učilišti, vzhľadom k čomu sama potrebovala opätovné opakovanie školenia z hľadiska

bezpečnosti práce, ktoré má vedenie podniku pravidelne ročne opakovať, keďže sa jedná o mladú robotníčku, ktorá pracuje samostatne pri rizikovom stroji len rok. Ak sa ukáže z hľadiska posudzovania povinností obvinenej B. pri zaistovaní bezpečnosti práce pri lisovacom stroji relevantná okolnosť, či obvinená pred svojím odchodom od stroja povedala žiačkam K. a L., aby počkali, že sa hneď vráti, bude sa okresný prokurátor musieť v súvislosti s obhajobou obvinenej vyporiadať tiež s rozpormi medzi výpoveďmi svedkyne L, ktorá pôvodne vypovedala, že obvinená A. im povedala len, že ide na WC, zatiaľ čo v druhej svojej výpovedi potvrdila obhajobu obvinenej v tom smere a ďalej s výpoveďami poškodenej K., ktorá i pri konfrontácii s obvinenými zotrvala na tom, že žiadny pokyn obvinená B., aby počkali, nepočula.

Bolo preto nutné napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať okresnému prokurátorovi, aby doplnil konanie ďalšími potrebnými dôkazmi. Len na podklade zistenia rozsahu zodpovednosti obvinených za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci žiakov SVŠ v súvislosti s ich výrobnou praxou v uvedenom závode a objasnení vecí v naznačených smeroch bude okresný prokurátor môcť správne posúdiť zavinenie obvinených, či iných osôb na úraze žiačky K. a podľa toho znovu rozhodnúť. Keby bolo zistené, že poškodená žiačka si úraz spoluzavinila svojím neopatrným konaním, nezbavovalo by to viny osoby zodpovednej za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktorých nedbalé konanie by bolo aspoň jednou z príčin nastalého úrazu.

1) Nyní § 132 a násl. zákoníku práce č. 65/1965 Sb.